

Horváth Margit
Madárka

Avagy: A lecsúszott újságíró nekrológja

Ember! Hallottad már azt a nótát, hogy „de kár volna ezt a madárt lelőni”? Hát had éneklek el neked, hogyan lónek rám mindig az emberek. Pedig én vagyok a legszebb madár, és dalom is üveghangon cseng, mint halljátok: nincs párom kerek e földön. Szemem ragyogásába beleszédül a nap, ezért néha hátat is fordít, azt hiszi, hogy szégyenítem őt direkt, bosszantásul. Elveszi a meleget tőlem, ha a ragyogást nem veheti. Hagyja, hogy dideregjek, néha már vacogok a télben; majd magfagy a szívem. De minél több dér rakódik a tollamra, annál szebben ragyog. És tépném én – és néha kegyetlenül tépdeselem is – saját tollaim, csakhogy ne bántsanak az emberek. De minden kitépott tollam helyére három még ragyogóbb nő. Pedig mit tehet arról egy ritkatollú kismadár, hogy azzal büntette a teremtője, hogy ő lett a ritka szépségű tollakkal borított

Varázshangú Kismadár.

Szürke, fojtogató porban láttam meg a napot. Annyira vágytam a melegét, hogy beleszédülve csillogó sugarai bámulásába nem vettem észre, hogy drágakövek nőttek a szemeim helyén, amelyek mindig oly éles képet látnak, amilyen nincs is tán sehol e világon más szemében. De aki meg akarja látni a szemem képeit, tükröt kap helyette, s abban magát, olyan élesen, tisztán látja, hogy a tükörkép éle sokszor elmetszi a nyakát. Hang nélkül bújtam ki a tojánhéjből. De oly sokáig hallottam a halottak lelkéért szóló harangok bűgását, a célra repülő üvegek földet érését, más madarak halotti énekét, hattyúk halálba menő dalát és virrasztó cigányok könnyörgő énekét, hogy a hangok beleszorultak a torkomba. Ott tolonganak, csikarják gyenge gégém és muszáj belőle kiengednem, mert ha nem tenném, megfojtának. Hát énekelnem kell. De minél többet dalolok az üvegek zenéjén, a hattyúk hangján cigányasszonyok könnyeinek cseppenése utánzásában, újabb és újabb hangok szállnak a fülemen keresztül a lelkemben, és gyötörnek, hogy hányjam ki magamból, mert az én hangomat a kínok csiszolják veretesre, és másoknak az én szenvedésem hangjai a legszebb zenék, amelyet fülükkel meghallhatnak.

Ó, nem volt nekem ritka fényű, különleges színárnyalatú tollam se mindig, dehogy: kis, fekete jellegtelen és formátlan szőrösomóként odébb rúgtak. Elrepülni sem tudtam a csizmák elöl, mert a szárnyam tollai sem nőttek még ki. És a taposó csizmáktól, a belém törölt szenny és mocsok különös fényű ragyogását adta fekete tollaimra. Dörgöltem magamról mások mocskát, oly erősen, hogy a bőrömből kibuggyant a vérem és ráfagyott kicsi pihémre. És akkor tisztavízű patakokhoz vánszorogtam, hogy lemossam a rám rakott szégyent, és a vizek megsajnálta, és cseppjeik szivárvánnyá váltak rajtam. És akkor anyám, egy szürke varjú, meglátta, hogy más vagyok, mint ő, utált a tollaimért, hát kilökött a fészekből, pedig még nem is nőtt ki a szárnyam. És akkor a szelek megsajnálta, és lebegtetek, hagyták, hogy gyenge suhogásuk simogasson, érzéken borzogatva fényes tollaim. Kicsit elengedtek, majd mielőtt földhöz csapódtam volna egy lágy suhintással újra levegőbe dobtak: játszadoztak velem a szellők. Eleinte bódult örömmel vettem a könnyed lebegést. De Szélúrfiak egyre durvítottak a játéukon, rám már nem figyeltek. Dobálni kezdtek, mint egy élettelen színes labdát. És a szívem félelmében az iramtól megnőtt a tízszeresére, hogy kibírja a sokkot, amit ez az egyre

kegyetlenebb játék okozott. És megtelt védekezéssel ez az óriás szív, és felerősödött a dobogásának a hangja, és mára sokan megsüketülnek tőle, mert nem bírják a ritmusát követni – féltik a saját normális szívüket a kisugárzó mérhetetlen szeretettől, ami az én szívemben megtermett, mert lett hozzá hely. S, mert menekülnek előle, nincs kinek odaadni, egyre csak dagasztja a szívem falait, és egyre csak nő, és lassan belefér már az egész világ. De minél nagyobb, annál félelmetesebb, és annál kevésbé akar benne bárki helyet magának.

És én még nem is tudtam, hogy a betevőért énekelt dalaimat ámulva hallgatják, hogy minden odaajándékozott, elhullajtott tollamért jó árat fizetnek annak, aki eladja. Az emberek pedig vitrinekbe zárják, mutogatják, megcsodálják. És néhányan a madarat akarják, hogy minden nap hallják a dalaim, hogy lássák a tollaimat, hogy iriggyé tegyék a többi embert: övék a Varázshangú Kismadár. És eleinte szépen, ízes magvakkal, gyengéd simításokkal csalogattak a tenyerükbe. Onnan ettem, mert azt hittem, hogy azért adják a magvakat, hogy ne éhezsek. És azt hittem szeretnek őket, és cserébe én is szerethetek. De aztán már enni sem hagytak, aludni sem, és addig innom sem lehetett, amíg nem énekelt nekik torkom szakadtáig. Tollaimat tépdetni kezdték, néha vele együtt kiszakították a bőröm is, és ha rikoltottam fájdalomban, fojtogatni kezdtek, hogy adjam ki a fájdalmas dalaimat, mert a magvakért nekik az jár. És aztán a szemeim is ki akarták vajújni, mert csak magukénak akarták a tükrét; de amikor meglátták benne magukat sokszor kést ragadtak, torkomnak szegezték. Mert azt hitték, akkor, ha meghalok, nem látják magukat többé, és akkor senki nem láthatja őket ilyen élesen, nem nyiszálja torkukat a tükörképük pengéje. És az utolsó pillanatban mindig elrepültem, hisz megtanultam a szelek játékából éhesen is repülni, néha törött bordával szárnyalni, gyorsabban a szélnél, időnként szembe az orkánnal. Az emberek, az édes magvúak, pedig először megijedtek, hogy elveszítették a kincsüket, amit pár szem csepegtetett mézért és néhány szem búzáért vettek maguknak. És akkor dühösekké lettem számukra, a Varázshangú Kismadár. Hálátlan dögnék neveztek, és puskájukkal utánam lőttek, nehogy kiénekeljem a világnak a fájdalomomat, amiket okoztak. Pedig némelyik megvette már a kalitkát is.

Legutóbb majdnem sikerült szárnyaimat szegnie egy különösen gonosz embernek, mert két szem magért, amelyről most még a méz is hiányzott – hát elhittem, hogy ő nem akar megfogni, nem akar kalitkába zárni, csak egy kismadarat lát bennem, aki éppen didergett a télben - már nem csak a tollaimat várta, hanem a bőrömet is nyúzni kezdte. És a magokért cserébe énekelnem kellett minden pillanatban, és ki akarta szűrni a szemem, hogy csak is szép képet mutassak neki magáról, a legszebbet, talán a világon. Közben szorongatta a szívemet, és én gyávaságból tényleg a legszebbnek kezdtem mutatni, mert a szívem majdnem meghasadt már. Hogy ne bántson, tízszer több tollat hullajtottam, de hát újranőttek, a fájdalomtól egyre ragyogóbbak. S, a tollaim is elkezdtek tükörré változni, és a gonosz ember egyre több oldalról látta magát, és nem tetszett a szikrázóan éles kép. Csúnya madárnak nevezett, kifigurázott, csúfolt, és rugdosni kezdett, hogy összetörje a tükörképeit. De ettől csak még több lett a tükörcserép, még több éles képpel. De a Kőszívű néhány rúgása után pár szilánk a szívembe szúrt, és a réseken ömleni kezdett a bennragadt szeretet. És a gonosz ember azt hitte: reá öntöm szándékosan, meg akarom ölni vele, hogy helyet csináljak a szívembe neki, hogy bezárjam őt oda. Pedig a

szeretettel folyt kifelé az életerőm is, a szívem egyre kevesebbet vert, zsugorodni kezdett. Már csak suttogásra futotta a varázshangból, és a gonosz embernek úgy tűnt, hogy igaza lett: hasznavehetetlen fekete madárrá kezdtem lenni újra. De minden pillanatban felhányt a két magot, és azt kiabálta egyre durvábban, hogy énekeljek: Olyan dalt, amit eddig soha. És őt is tanítsam meg a varázshangra. Énekeljünk együtt – mondta -, de csak is az általa komponált dalokat. Könyörögtem: ne tegye ezt, ne várjon tőlem olyat, amit nem lehet. Nekem muszáj a torkomból a saját hangjaim kiadni, mert különben megfojtanak. És - rimámkodtam – ne kényszerítsen két szem magért arra, hogy együtt énekeljek vele, mert ő nem ismerheti a varázshangokat, mert az ő fülébe nem mennek bele azok a sikolyok, amelyekből aztán az én torkomban varázshangok lesznek. De a gonosz nem hagyta a magáét: azzal kecsegtetett, ha megpróbálom a közös dalt, elenged, mehetek a vérző szívemmel utamra. És elkezdtem vele fújni a hamis dalokat, a torkomat közben szétmarta a bennrekedt varázshang. És a kicsikart hamis hangokra azt mondta: Ez az ő varázshangja, és kigúnyolt, hogy már nem is tudok énekelni, lám, ellopta a hangomat, adjam pecsétes írásba, hogy mától énekelni csak neki van joga. És odaadtam neki, csakhogy kevésbé szorítsa a szívemet. Amiben még épp annyi erő maradt, hogy felemeljem a szárnyamat – és szivárványos tollak egész hegyeit hagyva magam mögött – egy óvatlan pillanatban elrepültem.

Most itt ülök a fa ágán, és nem tudom, hogy mi maradt a varázshangomból a sok hamis dal után. Nem tudom, hogy mikor fejezi be a szívem a zsugorodást, és hogy mikor hagyom abba a vacogást, mert fázom nagyon. És hogy meddig fogom a legnagyobb kín hangjait hallani, a két szem magért született bűnöm hangjait, hogy egyszer hamisan énekeltem. Mindensetre elhoztam az álhangokat magammal büntetésből a torkomban, s ezek gyötörnek a legjobban. Nézzetek a szemembe, és én közben megpróbálom varázshangomon elénekelni, hallgassátok hát a dalt, aminek az a címe: De kár volna ezt a madárt (sic!) lelőni...
